

Наталія Мордовцева,

кандидатка педагогічних наук, доцентка,

доцентка кафедри початкової освіти

Державний заклад «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»,

вул. Віктора Новікова, 2, м. Лубни, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1827-9404>

Дмитро Ужченко,

кандидат філологічних наук, доцент,

доцент кафедри початкової освіти

Державний заклад «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»,

вул. Віктора Новікова, 2, м. Лубни, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4619-1223>

КОМУНІКАТИВНО-КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ДО НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА ЗАНЯТТЯХ ГУМАНІТАРНОГО ЦИКЛУ

У статті розглянуто ключові положення стосовно комунікативно-компетентнісного підходу у підготовці студентів першого (бакалаврського) рівня психолого-педагогічних спеціальностей, також надано акцент комунікативній складовій на заняттях гуманітарного циклу. Указано, що знаковою рисою комунікативної компетентності майбутніх фахівців психолого-педагогічних спеціальностей є те, що пріоритетом є не самі теоретичні знання, а вміння здобувачів освіти застосувати їх на практиці в подальшій професійній діяльності у процесі пошуку рішень проблем у різноманітних ситуаціях (використання знань в дії). Нові пріоритети сьогодення вимагають спрямовувати підготовку майбутнього фахівця на формування умінь оперувати власними знаннями, управляти фаховою інформацією, активно і професійно діяти, швидко приймати рішення в нетипових професійних ситуаціях, тобто на формування компетентностей, і, перш за все, комунікативної компетентності, як ключової компетентності майбутнього фахівця з вищою освітою.

Автори підкреслюють, що важливою умовою здійснення комунікативно-компетентнісного підходу на заняттях гуманітарного циклу для здобувачів освіти першого (бакалаврського) рівня психолого-педагогічних спеціальностей є поглиблене вивчення поняття комунікація, комуніканти, текстова діяльність, мовленнєва діяльність, сфера комунікації, дискурс, жанри педагогічної комунікації тощо.

Реалізація комунікативно-компетентнісного підходу буде ефективною завдяки використанню на заняттях активних, діяльнісних, комунікативно орієнтованих методів та прийомів, комунікативних вправ і завдань, моделюючи різноманітні навчальні комунікативні ситуації, застосуванню проблемних завдань, мовних ігор, рольових ігор, проєктів, диспутів, мозкових штурмів тощо.

Ключові слова: компетентність, комунікативна компетентність, майбутні вчителі, майбутні психологи, професійна діяльність.

Вступ та сучасний стан досліджуваної проблеми. Пріоритетом сьогодення є не тільки отримання наукової інформації у закладах вищої освіти, а й, головне – опанувати тими фаховими компетентностями, які «відшліфують» майбутнього спеціаліста у справжнього професіонала своєї справи.

Майбутні педагоги, вихователі, психологи, які обрали свій професійний шлях пов'язаний з навчанням та вихованням дітей, мають, насамперед, досконало володіти знаннями і вміннями міжособистісної комунікації з метою реалізації професійних цілей, користуватися системою правил спілкування, які дозволяють створити ідеальну ситуацію комунікативної діяльності.

Підготовка здобувачів освіти психолого-педагогічних спеціальностей освітнього рівня бакалавр, перш за все, орієнтується на ключові положення Державних стандартів вищої освіти України для спе-

ціальностей, затверджених наказом МОН України (013 Початкова освіта від 21.02.2018 р., № 87 (зі змінами), 012 Дошкільна освіта від 21.11.2019 р., № 33, 053 Психологія від 24.04.2019 р. № 565), де описано перелік компетентностей випускника – інтегральна, загальні, спеціальні (фахові, предметні), що спрямовані на формування здатності розв'язувати проблеми, задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері освітніх, психолого-педагогічних наук, вчитися й оволодівати сучасними знаннями, до міжособистісної взаємодії, проводити дослідження на відповідному рівні тощо. Цей перелік, безумовно, базується на комунікативній основі, адже без уміння спілкуватись у будь-якій сфері діяльності, неможливо реалізуватись і досягти успіхів у професії.

Метою статті є спроба описати деякі ключові положення стосовно компетентнісного підходу у підготовці студентів першого (бакалаврського) рівня психолого-

педагогічних спеціальностей, також надати акцент комунікативній складовій на заняттях гуманітарного циклу.

Завдання дослідження: розкрити теоретичні засади підготовки здобувачів освіти психолого-педагогічних спеціальностей до майбутньої професійної діяльності на комунікативних засадах навчання і визначити коло питань, що потребують наукового розв'язання; обґрунтувати сутність комунікативно-компетентнісного підходу у викладанні освітніх компонентів гуманітарного циклу.

Методи дослідження. Використано такі методи дослідження: аналіз наукової, психолого-педагогічної, навчально-методичної літератури, інформаційних джерел з проблеми дослідження; синтез та узагальнення теоретичних положень, розкритих у науковій та навчально-методичній літературі; узагальнення власного педагогічного досвіду підготовки здобувачів освіти психолого-педагогічних спеціальностей в процесі навчання, а також практичного досвіду викладачів.

Результати. Знаковою рисою комунікативної компетентності майбутніх фахівців психолого-педагогічних спеціальностей є те, що пріоритетом є не самі теоретичні знання, а вміння здобувачів освіти застосувати їх на практиці в подальшій професійній діяльності у процесі пошуку рішень проблем у різноманітних ситуаціях (використання знань в дії). Змістове наповнення обов'язкових та вибіркових освітніх компонентів за навчальними планами для бакалаврів психолого-педагогічних спеціальностей у Державному закладі «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», таких як «Компетентісна освіта: від теорії до практики», «Мовленнєва комунікація в професійній діяльності», «Знаки української мови», «Актуальні питання українського мовознавства в контексті сучасних наукових знань», «Сучасні засоби навчання в структурі компетентнісного уроку», «Культура наукового спілкування українською мовою», «Специфіка формування орфографічної компетентності здобувачів сучасної освіти» тощо спрямоване на вдосконалення мовленнєвих умінь майбутніх педагогів та психологів, на вміння користуватися всіма мовними та поза-мовними засобами спілкування, вільного вираження думок і почуттів у різних сферах суспільного життя; оволодіння культурою мовлення. Ми солідарні з думкою Лідії Мамчур, що «розвиток комунікативно компетентної мовної особистості, мобільної, інтелектуально розвиненої, творчої, креативної є перспективним напрямом сучасної освіти» (Мамчур, 2011).

Підтримуємо думку Н. Калашнік, В. Балтремуса, О. Сарнавської, що нові пріоритети сьогодення вимагають спрямовувати підготовку майбутнього фахівця на формування умінь оперувати власними знаннями, управляти фаховою інформацією, активно і професійно діяти, швидко приймати рішення в нетипових професійних ситуаціях, тобто на формування компетентностей, і, перш за все, комунікативної компе-

тентності, як ключової компетентності майбутнього фахівця з вищою освітою (Калашнік & Балтремус & Сарнавська, 2020).

Останнім часом різні аспекти комунікативної компетентності (КК) були досліджені в працях Н. Бібік, Н. Голуб, О. Горошкіної (наукові засади компетентнісного підходу у навчанні), Н. Калашнік (міжкультурна КК у іноземних студентів у вищих медичних навчальних закладах), Н. Лупак (КК майбутніх учителів мистецтва на засадах інтермедіальної технології) Л. Мамчур (формування КК учнів основної школи), О. Павленко (комунікативна компетенція фахівців митної служби в системі неперервної професійної освіти), М. Стахів (удосконалення КК здобувачів вищої педагогічної освіти засобами народної педагогіки), Т. Хома (формування КК в умовах коледжу), В. Черевко (КК менеджера у процесі професійної підготовки), С. Шевченко (розвиток КК у майбутніх психологів) та ін. Ознайомлюючись із дослідженнями зазначених науковців, можемо констатувати спільну думку про те, що комунікативна компетентність майбутнього фахівця у різних сферах діяльності спрямована на здатність комунікувати в соціумі. Але однозначності у визначенні цієї дефініції не спостерігається, бо в кожній сфері діяльності структура має варіативний характер у залежності від мети і завдань формування комунікативної компетентності.

Для визначення характерних ознак комунікативно-компетентнісного підходу до навчання здобувачів вищої освіти психолого-педагогічних спеціальностей на заняттях гуманітарного циклу візьмемо за основу визначення поняття «компетентність» за Словником-довідником з української лінгводидактики: «інтегрована здатність особистості, набута в процесі навчання; необхідний комплекс знань, навичок та досвіду, що дозволяють ефективно здійснювати діяльність або певну функцію. Містить знання, уміння і навички, досвід, цінності, ставлення, що можуть цілісно реалізуватися у процесі конкретної навчальної ситуації; очікувані й вимірювані досягнення, що підтверджують здатність (спроможність) учня виконувати певні дії самостійно після засвоєння програмового матеріалу. К. виявляється в певному контексті, коли є ситуація, де вона використовується» (Словник-довідник, 2015, с. 111–112).

Беремо до уваги думку Н. Калашнік, яка зазначає, що «комунікативна компетентність складається із певних якостей: здатності особистості прогнозувати комунікативну ситуацію, ...вміння знайти адекватну щодо теми спілкування комунікативну тактику та реалізувати комунікативний задум; здатності розібратися у самому собі, власному психологічному потенціалі й потенціалі партнера; володіння навичками саморегуляції у процесі спілкування, включаючи вміння переборювати психологічні бар'єри» (Калашнік, 2015).

За словами Л. Мамчур, комунікативна компетентність – найвищий щабель у досягненні культурної комунікабельності особистості, а знання мови

і структури мовленнєвої комунікації обов'язкове в розвитку власної мовної інтелектуальності (Мамчур, 2012, с. 14). Також, Л. Мамчур та І. Кучеренко підкреслюють, що КК постає одночасно як предметна, тобто фахова в аспекті синтезування лінгвістичних, мовленнєвих, власне комунікативних знань, умінь, навичок, досвіду і як загальнопредметна, тобто вміння спілкуватися загалом (Мамчур & Кучеренко, 2015, с. 172).

Отже, із визначень КК зазначених нами вчених, виділимо той факт, що, готуючи в ЗВО майбутніх фахівців різного профілю, а в нашому випадку психолого-педагогічного напрямку, викладачеві необхідно звертати особливу увагу на комунікативний напрямок занять, на комунікативне самовдосконалення студентів для майбутньої професійної діяльності.

Обговорення. Важливою умовою здійснення комунікативно-компетентнісного підходу на заняттях гуманітарного циклу для здобувачів освіти першого (бакалаврського) рівня психолого-педагогічних спеціальностей є поглиблене вивчення поняття комунікація, комуніканти, текстова діяльність, мовленнєва діяльність, сфера комунікації, дискурс, жанри педагогічної комунікації тощо. Окрім того, важливо створювати для студентів реальні можливості, де б вони самостійно могли б реалізувати здобуті знання на практиці, скажімо, шляхом участі у різних наукових і практичних заходах – конференціях, семінарах, вебінарах, майстер-класах з метою апробації своєї майбутньої випускової кваліфікаційної роботи. Все це невід'ємно пов'язано з комунікативно-діяльнісним підходом, який, на думку Л. Мамчур, дає можливість набуті знання про мовні явища застосовувати у практичній комунікативній діяльності; активно використовувати мовні одиниці з урахуванням комунікативної ситуації та умов спілкування, сфери діяльності, мети і завдань комунікації; формувати спеціальні знання, які мотивують, регулюють та вдосконалюють мовленнєву діяльність; формувати комунікативні уміння свідомо ставитися до функціональних можливостей різних мовних одиниць відповідно до умов мовленнєвого спілкування; вдосконалювати уміння створювати власні висловлювання (тексти), які належать до різних стильових різновидів і функціонують у певних комунікативних ситуаціях (Мамчур, 2011).

Реалізація комунікативно-компетентнісного підходу буде ефективною завдяки використанню на заняттях активних, діяльнісних, комунікативно орієнтованих методів та прийомів, комунікативних вправ і завдань, моделюючи різноманітні навчальні комунікативні ситуації, застосуванню проблемних завдань, мовних ігор, рольових ігор, проєктів, диспутів, мозкових штурмів тощо.

Ураховуючи структуру комунікативної компетентності, на заняттях з гуманітарних дисциплін перевага має надаватись текстоцентричному підходу, коли добираються «лінгвістичні або мовні тексти, що дають повне уявлення про основні функціональні стилі сучасної української мови, кожен текст повинен характеризуватись основними стильовими ознаками наукового, художнього, публіцистичного стилів; тексти професійного спрямування, що поглиблюють знання фахової термінології; етнокультурознавчі тексти, які описують життя, побут, культуру, етикет українського народу; тексти-дискурси» (Хома, 2018).

Так, наведемо приклади завдань за практикумом «Наукова комунікація як складник фахової діяльності», укладач Л. Прокопенко (Наукова комунікація, 2021), які допоможуть здобувачам удосконалити свої комунікативні, стилістичні вміння та навички, розширити уявлення про українську наукову мову, мовні засоби наукового тексту, допомогти оволодіти важливими процедурами сучасних наукових досліджень, розвинути потребу в нормативному використанні засобів наукової мови для успішної презентації результатів наукової діяльності. Наприклад:

Завдання 1. Доберіть фрагменти фахових текстів, що ілюструють різні підстили (власне науковий, навчально-науковий, науково-популярний, науково-довідковий, науково-діловий, науково-фантастичний) наукового стилю мовлення. Знайдіть особливості, що вказують на їх приналежність до того чи іншого підстилю наукового стилю. Оформіть свої висновки у вигляді міркування-доказу.

Завдання 2. Випишіть із наукових праць (гуманітарного спрямування) приклад тексту-роздуму. Визначте, де подана теза, у яких абзацах розташований аналіз і доведення автором своєї позиції, у яких – висновок? Знайдіть і підкресліть в обраному зразкові мовно-стилістичні засоби організації тексту.

Завдання 3

Візьміть участь у проєкті (аудиторна робота) «Пояснювальне мовлення як педагогічний жанр»

Вид проєкту	Характеристики
за метою виконання	дослідницький, практико-орієнтований
за характером змістового (предметного) матеріалу	лінгвістичний монопроєкт
за характером контактів	аудиторний
за тривалістю	середньостроковий
за кількістю учасників	груповий; індивідуальний
Мета проєкту	усвідомлення студентами специфічних жанроутворювальних ознак пояснювального монологу, розвитку умінь створювати жанрові різновиди навчального пояснення
Груповий проєктний продукт	узагальнена (у вигляді схеми, таблиці, інфографіки) інформація з теми; модельні характеристики жанрів, пам'ятка «Секрети ефективного пояснення».
Індивідуальний проєктний продукт	авторський текст у жанрі пояснення

4. Прокоментуйте і доповніть вислови відомих учених прикладами сучасного стану реалізації мовної політики в країні на тлі військової агресії: а) Страх українського вченого перед українською мовою породжується не тільки острахом не дотримувати норм, а й невмінням або й небажанням засвоювати її засоби, щоб перекодувати новітні наукові інформаційні потоки, що пливають до нас не в рідномовній одежі. Мислення мовними кліше, відсутність опірності чужомовним словам і брак зусиль у пошуку відповідних українських мовних засобів вираження наукової думки знижує науковий потенціал українського вченого, робить його піддатливим до наукових схем та ідей, нав'язаних іззовні (*В. Пілецький*).

б) «Українська наукова мова (як і загалом літературна) проходить надзвичайно відповідальний етап свого формування. І кожний із нас, хто активно оперує мовою, виробляючи ті або ті слова, форми, конструкції, відповідає за те, якою вона буде структурно, наскільки збережеться її природність, наскільки вона залишиться сама собою» (*О. Сербенська*).

Особливо ефективними для формування комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти, на нашу думку, є використання інтерактивних методів і прийомів, які б створювали реальну атмосферу обраної майбутньої професії, серед яких більш цікавими виявляються діалогові технології (проблемно-пошукові діалоги, навчальні дискусії, евристичні бесіди, аналіз конкретних ситуацій, пов'язані зі створенням комунікативного середовища), розширення простору співпраці за схемами: студент-студент, студент-викладач, культурою діалогу тощо. «Ведення комунікативного діалогу зі студентами вимагає від викладача високої культури – педагогічної, психологічної, моральної, лінгвістичної. Знання наукових принципів спілкування є основою мистецтва спілкування, що вирішально визначає професійний успіх», – так автори публікації «Communication Culture as a Key Professional Skill» підкреслюють значимість умінь створювати викладачем на заняттях гуманітарного циклу атмосфери професійного спілкування, міжособистісної комунікації (*Mordovtseva & Slobodian & Hryhorieva, 2023*).

У пораднику для вчителів «Нова українська школа» за редакцією Н. Бібік (2017) чітко прописані наскрізні вміння, які набувають особливого значення в контексті комунікативно-компетентнісного підходу, що, на думку вчених, змотивовують здобувачів на здобуття якісних знань, а також на їх свідомому вмінні застосовувати набутий власний досвід під час навчання у ЗВО майбутній професії. Серед них: осмислене читання; вільне висловлювання власних думок (усно і письмово); критичне та системне мислення; здатність логічно обґрунтовувати позицію, творчість, ініціативність; уміння конструктивно керувати емоціями; оцінювати ризики; приймати рішення; розв'язувати проблеми; здатність співпрацювати з іншими людьми тощо (Нова українська школа, 2017). Абсолютно погоджуємось із дослідницею Н. Лупак, що окреслені вміння, необ-

хідні людині для вирішення найрізноманітніших життєвих, професійних і буденних завдань, безпосередньо пов'язані з базовою активністю людини – комунікацією – детермінантою компетентності, специфічною для кожного виду діяльності (Лупак, 2020, с. 42).

Результати досліджень щодо формування комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти бакалаврського рівня на заняттях гуманітарного циклу, дають змогу визначити низку компонентів, серед яких особливого значення набувають такі: особистісний, мотиваційно-ціннісний, когнітивний, операційний, рефлексивний.

Висновки. Проведене дослідження не охоплює всіх аспектів проблеми комунікативно-компетентнісного підходу під час навчання здобувачів освіти психолого-педагогічних спеціальностей на заняттях гуманітарного циклу. Перспективними для подальшого дослідження залишаються питання впровадження компетентнісного підходу в умовах організації змішаного (дистанційного) навчання в ЗВО, вивченні жанрів комунікації майбутніх педагогів в процесі професійної діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Калашнік Н.В. Формування міжкультурної комунікативної компетентності у іноземних студентів у вищих медичних навчальних закладах України: [текст] дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07 теорія та методика виховання / Н.В. Калашнік, м. Умань, 2015 р. 335 с.
2. Лупак Н. М. Формування комунікативної компетентності майбутніх учителів мистецтва: засади інтермедіальної технології : монографія / Н. М. Лупак. Тернопіль: Підручники і посібники. 2020. 452 с.
3. Мамчур Л., Кучеренко І. Компетентнісна спрямованість – пріоритетний напрям мовної освіти ХХІ століття. *Філологічний часопис*. 2015. Вип. 1. С. 168–175.
4. Мамчур Л.І. Лінгводидактичні підходи до формування комунікативної компетентності учнів основної школи. Збірник наукових праць «Педагогічні науки». Том 1(59).2011.С.124-128.URL:file:///C:/Users/Asus/Downloads/3766-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-6493-1-10-20190508.pdf
5. Мамчур Л.І. Перспективність і наступність у формуванні комунікативної компетентності учнів основної школи: автореферат дисертації на здобуття наукового ступ. д. пед.н.: 13.00.02. теорія та методика навчання (українська мова) / Л. І. Мамчур, Херсон, 2012. 44 с.
6. Словник-довідник з української лінгводидактики : навч. посіб./ Кол. авторів за ред. М. І. Пентиліук. К. : Ленвіт. 2015. 320 с.
7. Наукова комунікація як складник фахової діяльності : практикум / уклад. Л. І. Прокопенко. Одеса : Видавець Букаєв Вадим Вікторович. 2021. 99 с.
8. Хома Т. В. Комунікативна компетентність, її складові. *Науковий вісник Мукачівського державного університету* : Серія «Педагогіка та психологія». Випуск 1 (7). 2018. С. 203–206.
9. Mordovtseva N., Slobodian O., Hryhorieva I., Uzhchenko I., Tsalapova O., & Makarenko, I. Communication Culture as a Key Professional Skill. *Revista Romaneasca*

Pentru Educatie Multidimensionala. 2023. № 15(3). Pp. 55–71. <https://doi.org/10.18662/rrem/15.3/753>

10. Green, T., Hoffmann, M., Donovan, L., & Phuntsog, N. (2017). Cultural communication characteristics and student connectedness in an online environment. *Perceptions and Preferences of Online Graduate Students*, 32 (2), 1–29. URL: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1163688.pdf>.

REFERENCES

1. Kalashnik, N.V. (2015). Formuvannia mizhkulturnoi komunikativnoi kompetentnosti u inozemnykh studentiv u vyshchykh medychnykh navchalnykh zakladakh Ukrainy [Formation of intercultural communicative competence among foreign students in higher medical educational institutions of Ukraine]. *Extended abstract of Candidate's thesis*. Uman [in Ukrainian].

2. Lupak, N.M. (2020). Formuvannia komunikativnoi kompetentnosti maibutnykh uchyteliv mystetstva: zasady intermedialnoi tekhnolohii [Formation of communicative competence of future art teachers: principles of intermedia technology]. Ternopil [in Ukrainian].

3. Mamchur, L., & Kucherenko, I. (2015). Kompetentnisna spriamovanist – priorytetnyi napriam movnoi osvity XXI stolittia [Competency orientation is a priority direction of language education of the 21st century]. *Filolohichni chasopys*. 1. 168–175 [in Ukrainian].

4. Mamchur, L.I. (2011). Lihvodydaktychni pidkhody do formuvannia komunikativnoi kompetentnosti uchniv osnovnoi shkoly [Linguistic approaches to the formation of communicative competence of primary school students].

Zbirnyk naukovykh prats «Pedahohichni nauky». 1(59). 124–128 [in Ukrainian].

5. Mamchur, L.I. (2012). Perspektyvnist i nastupnist u formuvanni komunikativnoi kompetentnosti uchniv osnovnoi shkoly [The outlook and succession in forming of communicative competence of basic school pupils]. *Extended abstract of Doctor's thesis*. Kherson [in Ukrainian].

6. Pentyliuk, M.I. (Eds.). (2015) *Slovyk-dovidnyk z ukraïnskoi lihvodydaktyky* [Dictionary-Reference on Ukrainian Linguistic Didactics]. Kyiv: Lenvit [in Ukrainian].

7. Prokopenko, L.I. (2021). Naukova komunikatsiia yak skladnyk fakhovoi diialnosti [Scientific communication as a component of professional activity] Odesa : Vydavets Bukaiev Vadym Viktorovych [in Ukrainian].

8. Khoma, T.V. (2018). Komunikativna kompetentnist, yii skladovi. [Communicative competence, its components]. *Naukovyi visnyk Mukachivskoho derzhavnoho universytetu : Seriia «Pedahohika ta psykholohiia»*. 1 (7). 203–206. [in Ukrainian].

9. Mordovtseva, N., Slobodian, O., Hryhorieva, I., Uzhchenko, I., Tsalapova, O., & Makarenko, I. (2023). Kultura spilkuвання yak kliuchova profesiina navychka [Communication Culture as a Key Professional Skill]. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*, 15(3), 55–71. <https://doi.org/10.18662/rrem/15.3/753> [in Ukrainian].

10. Green, T., Hoffmann, M., Donovan, L., & Phuntsog, N. (2017). Cultural communication characteristics and student connectedness in an online environment. *Perceptions and Preferences of Online Graduate Students*, 32 (2), 1–29 [in English].

Nataliia Mordovtseva,

*Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Head of the Department of Primary Education,
State Institution “Luhansk Taras Shevchenko National University”,
Viktora Novikova Str., 2, Lubny, Ukraine
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1827-9404>*

Dmytro Uzhchenko,

*Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Primary Education,
State Institution “Luhansk Taras Shevchenko National University”,
Viktora Novikova Str., 2, Lubny, Ukraine
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4619-1223>*

COMMUNICATIVE-COMPETENT APPROACH TO TEACHING HIGHER EDUCATION STUDENTS IN HUMANITARIAN CYCLE CLASSES

The article considers the key provisions regarding the communicative competence approach in the training of students of the first (bachelor) level of psychological and pedagogical specialties, and also emphasizes the communicative component in the classes of the humanitarian cycle. It is indicated that a significant feature of the communicative competence of future specialists in psychological and pedagogical specialties is that the priority is not the theoretical knowledge itself, but the ability of the students to apply it in practice in further professional activities in the process of finding solutions to problems in various situations (use of knowledge in action). Today's new priorities require directing the training of the future specialist to the formation of the skills to operate with one's own knowledge, manage professional information, act actively and professionally, quickly make decisions in atypical professional situations, i.e. to the formation of competencies, and, above all, communicative competence, as the key competence of the future specialist with higher education.

The authors emphasize that an important condition for the implementation of the communicative-competence approach in the classes of the humanitarian cycle for students of the first (bachelor) level of education in psychological and pedagogical specialties is an in-depth study of the concept of communication, communicators, text activity, speech activity, the sphere of communication, discourse, genres of pedagogical communication, etc.

The implementation of the communicative competence approach will be effective thanks to the use of active, activity-based, communicatively oriented methods and techniques, communicative exercises and tasks, simulating various educational communicative situations, the use of problem tasks, language games, role-playing games, projects, disputes, brainstorming, etc.

Key words: *competence, communicative competence, future teachers, future psychologists, professional activity.*

Подано до редакції 06.06.2024